משנה · אחרונים · פתח עינים · סדר טהרות

פתח עינים על משנה פרה

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

פתח עינים על משנה פרה

רבי חיים יוסף דוד אזולאי [החיד"א]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/פתח-עינים-על-משנה-פרה/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
משנה ב 4
פרק ב 4
משנה ג 4
פרק ג 5
משנה א 5
משנה ה 5
משנה יא 5
פרק ד 5
משנה א 5
פרק ה 6
משנה ה 6
פרק ט 6
משנה ג 6
פרק יא 6
משנה ט 6
פרק יב 6
משנה א 6

פרק א

משנה ב

זקנים מפני הכבוד. עמ"ש גאון עוזנו הרב משנה למלך פ"ב דאיסור מזבח דין ו' ועמ"ש אני בעניי בתמורה דף [כ"ח ע"ב] בס"ד:

פרק ב

משנה ג

בית ה' אלהיך ואין זו באה לבית. כתב הרב תי"ט דלרבנן כיון דקדשי ב"ה היא ולקיחתה מתרומת הלשכה באה לבית קרינן בה. וכתוב בדפוס חדש בגליון משם הרב מהר"ש חסיד דנעלם מהרב תי"ט בריתא דע"ז דף מ"ו ותמורה דף ל' דדריש בית ה' אלהיך לרבות הריקועים וכו' וא"ל דהרב תי"ט רצה לישב למה לא דרשי רבנן כר"א דלחומרא מקשינן עכ"ד ובעיני לא שמא מתיא דהגם דמרבינן רקועים משמעותא דקרא דדוקא בא לבית ואין זו באה לבית ולא שייך הכא לחומרא מקשינן דתרוייהו נפקי מדכתיב בית ה' דמשמעותא דקרא הוא דכל לבית מעיט ומינה דמידי דליתיה בהבאה לבית אינו בכלל וזה פשוט:

ומ"ש הרב לחם שמים דלרבנן באה לבית דאפרה נתון בחיל ע"ש שהאריך לי ההדיוט אינו מחוור כאשר יראה המעיין ועיין מ"ש עוד ודוק:

נתן טליתו עליה וכו'. הרואה יראה דברי הרמב"ם פ"א דין ז' דא(ד)רכבה אתרי ריכשי לכאורה דנקיט בידיה ג"ש דעול עול מעגלה ופסק בסמוך נתן עליה כסות של שקין וכו' והיא מימרת רב יהודה בסוטה דף מ"ו ומבואר שם בש"ס דלרב יהודה לא ילפינן ג"ש אלא מגופה דפרה שמעינן:

ועיני ראו בנימוקי עטרת ראשי אבא מארי זלה"ה שכתב משם הרב המובהק בדורו כמהר"ר יהודה הכהן זלה"ה אחד מרבני ירושלים עה"ק ת"ו דניחא ליה דסוגית סוטה אתיא כמ"ד דון מינה ומינה בשבועות דף ל"א אמנם לדידן דקי"ל כרבנן דסברי דון מינה ואוקי באתרה שפיר איתיה לדרב יהודה וילפינן ג"ש מעגלה לשאר עבודות ולא ילפינן עד שימשוך כהתם עכ"ד:

והן עתה חזיתיה להרב המפורסם מהר"י עייאש זלה"ה בספר לחם יהודה שתירץ כן אלא שהאריך הרבה ורצה לומר דתחילת סוגיא דסוטה פליגא אסיפא ע"ש באורך. ולדבר הזה יסלח האדון דכולא סוגיא בחד גוונא מתוקמא ומאי דקשיתיה להרב בריש הסוגיא ל"ק דהא תכף פריך אדרב יהודה ומשני. והרב מהר"ם אמארילייו זלה"ה בספר הלכה

למשה בחלק ראשון סוף הספר כתב בזה ע"ש באורך ולי ההדיוט דבריו אין מחוורים כאשר יראה המעיין ודוק הטב כי קצרתי:

פרק ג

משנה א

ללשכה שעל פני הבירה. רבינו עובדיה כתב דאית דאמרי מקום היה בהר הבית ובירה שמו ואית דאמרי כל המקדש קרוי בירה. ועיין מה שכתבנו בעניותנו בקונטריס זה לעיל בריש מסכת יומא בס"ד:

משנה ה

והשניה עשה עזרא. אין מכאן ראיה דעזרא כ"ג רק נקראת על שמו שהוא היה הגדול בחכמה ונביא וכ"כ ספר יוחסין דעזרא לא היה כ"ג וכ"כ הרשב"ץ בריש פירוש אבות משם רז"ל במדרש חזית וק"ק על הרמב"ם בהקדמתו ועל רבינו עובדיא שכתבו דשמעון הצדיק היה כ"ג אחר עזרא ומשמע דעזרא היה כ"ג ויש לידחק דלא רצו לומר דעזרא כ"ג רק להיות עזרא הראש כתבו דשמעון היה אחריו שוב ראיתי בלחם שמים שכתב שמכאן יצא להר"מ והאריך הרבה ע"ש ואין מכאן ראיה ובפרט שהוא נגד רז"ל וגם הכתובים מסייעין כמ"ש הוא ז"ל וספר יוחסין ודוק:

משנה יא

ואחד היה מתחלק לכל המשמרות. מדברי הרב תוספת י"ט מוכח דתרגום שבידינו המיוחס ליונתן בן עוזיאל כן הוא האמת. וכבר נתברר שאין הדבר כן ואין תרגום הנזכר מיונתן בן עוזיאל רק הוא תרגום ירושלמי ואית ביה תרי נסחי וכמ"ש הרב מהר"י חאגיש זלה"ה וכמו שהארכתי בעניותי בשם הגדולים ח"א וח"ב ע"ש ומשם בא"רה:

פרק ד

משנה א

ושלא רחוץ וכו'. מה שהקשה הרב תוספת יו"ט וסלקא בצ"ע. כבר פריק לה הרב מהר"ש חסיד בתוספות חדשים אשר בדפוס חדש. אמנם מה שתירץ הרב לחם שמים הלא בספרתו לי ההדיוט אינו מחוור עיין בדבריו ודוק בדברי הש"ס:

ושלא בכהן גדול פסולה. אנכי חזו"ן הרביתי משנתו של רבי אליעזר בן יעקב הוא מורינו הרב חזון נחום שכתב וז"ל דברי הסמ"ג בזה דפוסל בכה"ג תמוהים דהא תנינן אישי כ"ג בפרקין דלעיל משנה ח' עכ"ל ואני בעניי אומר דאין כאן תימה דהרואה יראה

דהסמ"ג גריס במשנתנו בכ"ג פסולה ור"י מכשיר ע"ש בעשין רל"ג ואין ספק דהסמ"ג קבל מרבותיו גרסת משנתנו כן ומאחר שכן מה מקשה מדתנן פ"ג אישי כהן גדול וכו' הא הויא סתם ואח"ך מחלקת דאין הלכה כסתם וההוא סתמא אתיא כמ"ד שהכה"ג הרשות בידו לעשות אבל ת"ק דמשנתנו פסל בכה"ג והלכתא כוותיה ועמ"ש בספרי הקטן שער יוסף דף ק"א ע"א:

פרק ה

משנה ה

בכלי גללים וכו'. עמ"ש הרשב"ץ בתשובה ח"א סימן קכ"א והרב מהר"א הלוי בספר גן המלך סימן ק"ט. ועיין מ"ש אנכי עפר דל בספרי הקטן ברכי יוסף בא"ח סימן קנ"ט ובמחזיק ברכה שם בס"ד:

פרק ט

משנה ג

כל העופות פוסלין וכו' חוץ מן היונה שהיא מוצצת וכו'. מכאן הביא הרב בית חדש בתשובה סימן קט"ו לענין שק קמח שאכלו ממנו עכברים וכו' ע"ש ואנכי איש צעיר לא זכיתי להבין דבריו מסיפא דמשנתנו דלת"ק כל השרצים ובכלל עכבר אינם פוסלים וכמו שכתבתי בעניותי בספרי הקטן ברכי יוסף א"ח סימן תס"ו בס"ד ע"ש ודוק הטב:

פרק יא

משנה ט

וגרדומיו כל שהוא. עמ"ש הרב מהרי"ח בפירושו ועמ"ש הרב בית דוד א"ח סוף סימן תנ"ג:

פרק יב

משנה א

האזוב הקצר מספקו בחוט ובכוש וכו'. מכאן הביא הרב עדות ביעקב סימן ק"ח ראיה ללולב קצר ויש בו שיעור שיכול להאריכו דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה כמ"ש בסוכה ומייתי שם משנתנו ע"ש באורך. והגם דלפום ריהטא יש לדחות. המעיין יראה דראיה טובה היא. שוב ראיתי להרב בית דוד א"ח סימן תנ"ג שדחה דבריו ומסיק דאין

לסמוך על זה שיבואו לטעות דאף שאין בו שיעור מותר להשלימו בקנה ואני בעניי אומר דאין לנו לגזור גזרות מדעתנו וכמ"ש הרא"ש בפסקיו בשבת וכ"כ הרב פר"ח הלכות פסח וכמ"ש בעניותנו במקום אחר וגם מה שחשש עוד דאינה לקיחה דרך כבוד יש לדחות כאשר יראה המעיין ודוק הטב כי קצרתי: